

Kilpailukyky sopimuksen aiheuttamat työajan muutokset Terveyspalvelualalla

Yleistä:

Kilpailukyky sopimukseen perustuvat työehtosopimukset tulivat voimaan useimmilla sopimusaloilla 1.2.2017. Niiden myötä voimaan tuli myös kilpailukyky sopimuksen edellyttämä vuosittaisen työajan pidennys 24 tunnilla. Pidennys on toteutettu eri sopimusaloilla toisistaan poikkeavilla tavoilla.

Terveyspalvelualalla vuosittaista työaikaa pidennetään keskimäärin enintään 24 tunnilla vuosittaista ansiotasoa muuttamatta 1.2.2017 alkaen.

Kuukausipalkkaisen kokoaikatyötä tekevän työntekijän keskimääräinen viikkotyöaika pitenee 30 minuuttia viikossa. Kuukausipalkkaisen osa-aikatyötä tekevän työntekijän viikkotyöajan pidentäminen toteutetaan samassa suhteessa kuin osa-aikatyöaika on täyteen työaikaan.

Säännöllinen työaika normaalityöaikamuodossa on enintään 9 tuntia, ellei sovita enintään 13 tunnin työvuorosta. Viikoittainen työaika on enintään 38 tuntia ja 45 minuuttia viikossa.

Toimistotyössä vuorokautinen säännöllinen työaika on enintään 8,5 tuntia, ellei sovita enintään 13 tunnin työvuorosta. Viikoittainen työaika on enintään 38 tuntia viikossa.

Viikoittainen säännöllinen työaika voidaan järjestää myös tasoittumisjaksoihin siten, että se keskimäärin on edellä mainittu.

Säännöllinen työaika jaksotyössä on kolmen viikon pituisena jaksena enintään 116 tuntia ja 15 minuuttia. Työvuoron pituus on enintään 10 tuntia ja yövuoron pituus enintään 12 tuntia, ellei sovita enintään 15 tunnin työvuorosta. Kolmivuorotyöhön rinnastettavassa jaksotyössä säännöllinen työaika on enintään 115 tuntia 30 minuuttia kolmessa viikossa ja 231 tuntia kuudessa viikossa. Tämä koskee työtä, jossa on suunniteltu 3 - 7 yövuoroa kolmessa viikossa tai 5 - 13 yövuoroa kuudessa viikossa.

Pidennyksen problematiikkaa

Tilanne on haasteellinen, sillä nyt tehdyt terveysterveystyöehtosopimuksessa sovitut muutokset pidentävät työaikaa, josta taas on saatettu sopia myös työehtosopimuksella. Ongelmatilanteissa saatetaan joutua tulkitsemaan sitä, onko työehtosopimuksessa mahdollisesti oleva, työaikaa koskeva merkintä sellainen, että se viittaa selkeästi työehtosopimuksen työaikaa koskevaan määräykseen (= informatiivinen) vai sellainen, ettei viittausta/kytkentää ole (= itsenäinen työehtosopimuksen ehto).

Jos työaika on sovittu vain viittaamalla työehtosopimukseen, työaika pitenee. Epäselvyyttä ei ole niissäkään tilanteissa, joissa osa-aikaisen työaika on sovittu prosenttiperusteisesti työehtosopimuksen täydestä työajasta.

Jos taas työsopimuksessa on mainittu vain työaika esimerkiksi 20 tuntia viikossa ilman mitään viittausta työehtosopimukseen, voi olla kyse tilanteesta, jossa muutokseen tulee saada työntekijän suostumus. Työsopimusta pitää kuitenkin tarkastella kokonaisuutena, koska sen muut merkinnät saattavat johtaa siihen, että työsopimuksessa mainittu tuntimäärä on tarkoitettu lähinnä informatiiviseksi.

Ei uusia työsopimuksia

Työehtosopimuksen työaikamääräysten muuttuminen **ei ole peruste uusien työsopimusten tekemiselle**. Uutta työsopimusta ei ole näissä tapauksissa syytä allekirjoittaa.

Erityisesti osa-aikaisia koskevia tilanteita

Etenkin tilanteissa, joissa säännöllistä työaika on työehtosopimuksella pidennetty mutta työnantaja haluaakin työajan pidentämisen sijasta laskea palkan uudelleen pienemmän osa-aikaprosentin perusteella, on syytä olla yhteydessä liittoon. Kilpailukyky sopimuksen olennaisena osana oli, että työajan pidennys tehdään ansiotasoa muuttamatta, jolloin myöskään palkan alentaminen ei ole hyväksyttävää.

Osittaisella hoitovapaalla olevalla on työsopimuslakiin perustuva oikeus työskennellä 30 tuntia viikossa. Tämän pidemmäksi työaika ei siis työnantaja voi yksipuolisesti määrittellä. Yli 30 tunnin viikkotyöaika poistaa myös työntekijän oikeuden osittaiseen hoitorahaan. Jos työntekijä on jo ennen työehtosopimuksen voimaantuloa aloittanut osittaisen hoitovapaansa, on liiton lähtökohta se, että sen kestäessä ei myöskään palkkaa voi alentaa, vaikkei työntekijä suostuisikaan pidentämään työaikaansa yli 30 viikkotuntiin.

Mahdollisissa ongelmatilanteissa on hyvä kysyä tulkinta-apuja oman liiton vastuuhenkilöiltä liitossa.

Terveyspalvelualan Unioni